

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright
31. 05. 2012.

Jason McQuinn

Anarhizam nakon ljevice

Jason McQuinn
Anarhizam nakon ljevice

<http://www.ispodplocnika.net/tekstovi/anarhizam-nakon-ljevice>

<http://anarhisticka-biblioteka.net>

I dalje postoji velik broj anarhista koji se nastavljaju identificirati s političkom ljevicom, na ovaj ili onaj način. Ali sve je više onih koji su spremni odbaciti više nego teško breme vezano uz ljevičarsku tradiciju. Dobar dio ovih razmatranja posvećen je započinjanju novog istraživanja onoga što je u pitanju kada se promišlja je li identificiranje sa političkom ljevicom donijelo bilo kakvu korist anarhistima. Najveći dio svog postojanja, tijekom otprilike posljednjih nekoliko stoljeća, anarhisti, teoretičari, grupe i pokreti redovno su predstavljali manjinu u raznolikom svijetu potencijalnih revolucionara na ljevici. U većini svjetskih ustanaka i revolucija tijekom tog razdoblja – onih koji su imali bilo kakvu bitniju trajnost svojih pobjeda – autoritarni pobunjenici bili su najčešće u većini među aktivnim revolucionarima. Čak i onda kad to nisu bili, često su stjecali nadmoć na različite načine. Bez obzira jesu li bili liberali, socijaldemokrati, nacionalisti, socijalisti ili komunisti, ostali su dio većinske struje unutar političke ljevice koja je nedvosmisleno bila posvećena spektru autoritarnih pozicija. Zajedno sa zadivljujućom posvećenošću idealima poput pravde i jednakosti, ova većinska struja favorizira hijerarhijske organizacije, profesionalno vodstvo (i, vrlo često, kult vođe), dogmatske ideologije (posebice primjetno u raznim marksističkim varijantama), dvojni moralizam, kao i opći prezir prema društvenoj slobodi i zbiljskim nehijerarhijskim zajednicama.

Posebice nakon izbacivanja iz Prve Internacionale, anarhisti su se našli pred teškim izborom. Ako su negdje unutar ljevice mogli predstavljati kritiku, to je bilo samo na njenim marginama. Druga mogućnost je bila potpuno odbacivanje većinske suprotstavljene kulture i rizik da budu izolirani i ignorirani.

Budući da su mnogi, pa možemo reći i gotovo svi anarhistički aktivisti došli sa ljevice nakon razočaranja njenom autoritativnom kulturom, priljepljivanje njenim rubovima i prihvaćanje njenih tema u više slobodarskom smjeru predstavljalo je stalan mamac. Anarhosindikalizam je možda najbolji primjer takve vrste ljevičarskog anarhizma. On je omogućio anarhistima da koriste ljevičarske ideologije i metode u korist ljevičarske vizije društvene pravde, ali sa istovremenom posvećenošću anarhističkim idejama poput direktne akcije, samoupravljanja i određene (vrlo ograničene) slobodarske kulturološke vrijednosti. Ljevičarski ekološki anarhizam Murraya Bookchina, bez obzira svrstali ga pod slobodarski

municipalizam ili socijalnu ekologiju, je još jedan primjer. Karakterizira ga konstantan neuspjeh da se negdje ukorijeni, čak i u svom omiljenom području – politici zelenih. Još jedan primjer, najmanje vidljiv (i najbrojniji?) od svih vrsta ljevičarskog anarhizma, izbor je velikog broja anarhista da se “zabiju” u ljevičarske organizacije koje imaju malo, ili nikakve, veze s bilo kakvim slobodarskim vrijednostima, jednostavno zbog toga jer ne nalaze mogućnost direktnog rada s drugim anarhistima (koji su najčešće na sličan način skriveni, utopljeni u druge ljevičarske organizacije).

Možda je baš sad, kad se ruševine političke ljevice još više raspadaju, vrijeme za anarhiste da razmisle o masovnom izlasku iz njene sve slabije sjene. Zapravo, ako se anarhisti dovoljno odvoje od nebrojenih neuspjeha, čistki i “izdaja” ljevičarstva, još uvijek postoji mogućnost da će napokon stati na svoje noge.

Uz samodefiniranje vlastitim terminima, anarhisti mogu još jednom inspirirati novu generaciju pobunjenika, koji će možda ovaj put biti manje voljni kompromitirati svoju borbu u pokušajima da očuvaju zajednički front s ljevicom koja se tijekom povijesti protivila stvaranju slobodnih zajednica gdje god su se pojavile. Dokazi su nepobitni. Slobodarskim revolucionarima bilo koje vrste konstantno je zabranjivano pojavljivanje u većini ljevičarskih organizacija (od raskola u Internacionali, pa nadalje), ušutkivani su u mnogim ljevičarskim organizacijama u koje im je bio dopušten ulazak (primjerice, anarhoboljševici), proganjani su, zatvarani, ubijani ili mučeni od strane svih ljevičara koji su došli do potrebne političke moći ili organizacijskih mogućnosti da to učine (postoje nebrojeni primjeri iz povijesti, ali i sadašnjosti).

Zašto je postoji tako duga povijest sukoba i neprijateljstava između anarhista i ljevičara? Zbog toga jer su u njihovim kritikama i praksama sadržane dvije u osnovi različite vizije društvene promjene (iako svaka grupa ili pokret uvijek sadrži kontradiktorne elemente). Jednostavno govoreći, anarhisti – posebice anarhisti koji se najmanje identificiraju sa ljevicom – najčešće se uključuju u djelovanje koje odbija postaviti se kao političko vodstvo izdvojeno od društva, odbija hijerarhiju i manipulaciju koje su neizbježne u izgradnji masovnih organizacija, i odbacuje hegemoniju bilo koje dogmatične ideologije. Ljevica se, s druge strane, najčešće angažirala na način da stvori zamjensku predstavničku praksu u kojoj su

masovne organizacije podređene elitističkom vodstvu intelektualnih ideologa i oportunističkih političara. U takvoj praksi partija sebe postavlja kao zamjenu za masovan pokret, a partijsko vodstvo postavlja sebe kao zamjenu za partiju. U stvarnosti, glavna uloga ljevice kroz povijest bila je preokrenuti svaku društvenu borbu sposobnu da se direktno usprotivi kapitalu i državi, tako da je, u najboljem slučaju, postignuta samo umjetna zamjena za pobjedu, uvijek prikrivajući javnu tajnu o nastavljanju akumulacije kapitala, nadničarskog ropstva, i hijerarhijske, državne politike kao i do tada, ali pod lažnom retorikom otpora i revolucije, slobode i socijalne pravde.

Pitanje je, dakle, mogu li anarhisti postići više izvan ljevice, iz pozicije otvorene i beskompromisne kritike, od onog što su djelujući unutar nje uspjeli postići oni koji su odlučili ostatu u njenim okvirima?